

СТАНОВИЩЕ

от Антон Кирилов Грозданов

доцент по научната специалност „Гражданско и семейно право“, 05.05.08 – доктор по право

ВСУ „Черноризец Храбър“, Юридически факултет.

Професионално направление: 3.6. „Право“

ОТНОСНО: Дисертационен труд на тема „ПРАВНА ПРИРОДА НА ПЛАНА ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ“

Автор: Емил Йорданов Радев

Правно основание: Заповед № 3-РК-343/17.07.2017 на Ректора на НБУ.

1. Емил Йорданов Радев, докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Гражданско и семейно право“, НБУ, професионално направление 3.6. Право, е представил за защита пред научно жури дисертационен труд на тема „ПРАВНА ПРИРОДА НА ПЛАНА ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ“.

Научен ръководител: проф. д.ю.н. Екатерина Матеева.

Дисертацията, в общ обем 254 страници е структурирана, както следва: Списък на използваните съкращения; Увод; Глава първа: Оздравителен план – общи положения; Глава втора: Особености на оздравителния план като юридически акт; Глава трета: Действие на оздравителния план; Глава четвърта: Оздравителен план при производства по несъстоятелност с международен елемент; Заключение; Списък на формулираните в

дисертацията предложениа de lege ferenda. Списък на използваните библиографски единици; Бележките под линия са 257 (двеста петдесет и седем).

По темата на дисертацията са разработени и публикувани 3 (три) статии:

„Нови законодателни разрешения в Закона за търговския регистър“. В: сп. „Търговско и облигационно право“, №1/2013;

„Някои въпроси на способите за оздравяване в производството по несъстоятелност по Търговския закон“, В: сб. „Въпроси на търговското право“, НИП, 2015;

„Съвременни европейски модели в уредбата на разпореждането с дялове в ООД. В: сп. „Норма“, №11/2016.

2. Дисертационният труд има за предмет на изследване актуален и значим за правната теория и практика проблем – правната природа на оздравителния план в производството по несъстоятелност.

2.1. В уводната част (с.11-15) докторантът правилно и обосновано очертава актуалността, обекта (предмета), задачата и целта на изследването.

Използваните методи на изследване са посочени коректно.

В този смисъл особено се открояват историческият, формално-логическият и сравнителноправният методи.

2.2. Глава първа (с.16-68) е посветена на общата правна характеристика на оздравителния план.

В тази част от изследването авторът обосновано достига до извода, че съдебният и следсъдебният етап на оздравяването се намират в корелативна връзка и представляват двете части на единния институт на оздравяването на предприятието на длъжника (с.39).

Споделям твърдението, формулирано на страница 42, че като юридически акт оздравителният план е от категорията на смесените фактически състави, тъй като е резултат от наслагването на няколко самостоятелни волеизявления, които са свързани помежду си и следва да се проявят в определена последователност, за да породят целените правни последици.

Считам, че съществен приносен момент в тази част от изследването се съдържа в извода, че планът за оздравяване може да включва разнообразни способности за кумулиране на парични средства, необходими за удовлетворяване на кредиторите. В този смисъл докторантът релевантно акцентира, че законът не поставя ограничения в способите за оздравяване и допуска дори продажба на обособена част или на цялото предприятие на длъжника (с.43).

Намирам за навременно и полезно сравнителноправното разглеждане между оздравителния план и стабилизационния план в рамките на новото производство по стабилизация на търговец (с.59-68). В тази част анализът е коректен. Формулираните изводи са правилни и обосновани.

2.3. Глава втора (с. 69-161) е посветена на оздравителния план като юридически акт.

В тази част докторантът разглежда от теоретична и практическа гледна точка особените правни белези на оздравителния план като юридически акт. Изследването е сравнително добре структурирано и балансирано. Авторските тези са аргументирани. Формулирани са предложения *de lege ferenda*, които имплицитно съдържат елементи на научен принос – например предложението досежно разпоредбата на чл.699 ТЗ. Докторантът правилно констатира във връзка с разпределението на разноските по подготовката на оздравителния план, че

подходът за съобразяване на икономическите възможности на легитимираните предложители не е проведен докрай. Има се предвид обстоятелството, че работниците в предприятието на длъжника са в икономически неравнопоставено положение, а необходимостта да финансират подготовката на плана на практика ги затруднява да използват тази възможност (с.72-73).

Справедливостта изисква в случаите, когато оздравителният план е предложен от работниците на длъжника, разходите по изготвянето да бъдат за сметка на масата на несъстоятелността (вж. *Грозданов, А. Несъстоятелност. Кратко ръководство, ВСУ „Ч. Храбър, 2014, с.27*).

Съществени приносни елементи с подчертана практическа стойност се установяват при разглеждане на процедурата по провеждане на събранието на кредиторите за приемане на оздравителния план (с. 150-155).

2.4. В глава трета (с.162-203) е изследвано действието на оздравителния план.

В тази част анализът е коректен. Авторите тези и изводи са правилни и обосновани – например извода, че цитирам „.....тъй като осъществяването на фактическия състав на плана е основание за постановяване на прекратителен диспозитив по отношение на производството по несъстоятелност, може да се направи извод, че планът е предпоставка за отпадане на публичноправните и частноправните последици от откриване на производството по несъстоятелност занапред. Същевременно, процесуалните действия, извършени от органите на несъстоятелността, длъжника и съда до утвърждаването на оздравителния план, запазват своето действие и последиците от тях не се погасяват с обратна сила.“ (с.184).

Съществени приноси елементи с подчертана практическа стойност се установяват при разглеждане на действието на оздравителния план по отношение на лицата (с.175-181).

Същата констатация може да бъде направена и по отношение на изследването досежно изпълнението на задължението за пререгистрация и оздравителното производство (с.196-203) – например поддържаната от автора теза при тълкуването на пар.5а, ал.2 ПЗР ЗТР, във връзка с чл.700а ТЗ (с.201). Допълнителни аргументи в тази посока могат да бъдат извлечени от чл. 700а, ал. 5, 6 и 7 ТЗ.

2.5. Глава четвърта (с. 204-228) е посветена на особеностите на оздравителния план при производствата по несъстоятелност с международен елемент.

В тази част изложението е балансирано. Анализът и съответните цитирания са коректни. Формулираните тези и изводи са правилни, обосновани и с подчертан научно-приложен характер.

2.6. В заключителната част авторът отново успешно концентрира вниманието на читателя върху фундаменталния изследователски проблем, а именно: правната природа на оздравителния план в производството по несъстоятелност, систематизира научните изводи и формулираните предложения *de lege ferenda*.

2.7. Представеният автореферат в обем от 31 (тридесет и една) страници отговаря на нормативните изисквания. Съдържанието му е съобразено с дисертационния труд и правилно отразява неговите основни положения.

2.8. От приложената библиографска справка е видно, че авторът е използвал по-голямата част от достъпната българска и чуждестранна специализирана литература.

3. По дисертационния труд могат да бъдат направени някои критични бележки и препоръки:

3.1. На страница 245 е формулирано (в обобщен, синтезиран текст) предложение *de lege ferenda* за изменение и допълнение на чл.703, ал.1 ТЗ, което по ясен и категоричен начин да посочи кои кредитори влизат в състава на събранието на кредиторите, произнасящо се по плана.

Считам, че текстът и редакцията на обсъжданата разпоредба не пораждаат необходимост от законодателна интервенция по следното съображение:

В първото си предложение тя се прилага по отношение на т. нар. „приети“ вземания. А това са вземания, за които не е предявен отрицателен установителен иск по чл.694, ал.1 ТЗ (арг. чл.693 ТЗ). В тази обстановка онези кредитори, за чийто вземания е налице все още висящо производство по този ред - не би трябвало да имат право на глас в събранието на кредиторите.

3.2. На страница 246 е формулирано в обобщен, синтезиран текст (подробни доводи в тази посока за развити на страници 134 и 135) предложение *de lege ferenda* за предвиждане на изискване за прилагане на проект на договор за прехвърляне на имущество и в случаите, в които планът предвижда продажба на отделни имущества.

Считам, че приемането на това предложение ще доведе до допълнително утежняване на оздравителната процедура.

В текста и редакцията на чл.700, ал.4 ТЗ има както правна, така и фактическа логика. Не е случайно изискването за прилагане на проект на договор – само относно продажбата на търговското предприятие на длъжника или на обособена част от него. В случая водещият аргумент следва да бъде самостоятелността в осъществяването на стопанската дейност, т.е.

възможността за осигуряване на приходи за съответния търговец – освен магазин, ателие, кораб, цех, ресторант и хотел – обособена част може да бъде например верижна техника (багер), поточна линия и др.

Освен това икономическата теория и практика вече работят с т. нар. „кризисна“ ликвидност. При нейното изчисляване изобщо не се взема под внимание стойността на дълготрайните активи. Това обстоятелство дискредитира актуалното юридическо понятие за „имущество“.

Във връзка с горното намирам за юридически и икономически неоправдано да се изисква прилагане на проект на продажбен договор за всяко отделно „имущество“, което няма пряко отношение към стопанската дейност на длъжника.

3.3. На страници 117 и 118 от дисертационния труд съответният параграф може да се развие с анализ на хипотезата, при която е налице открито производство по несъстоятелност за Европейско обединение по икономически интереси. Известно е, че по аргумент от чл.280б, ал.2 ТЗ неговите членове отговарят за задълженията солидарно и неограничено.

3.4. Анализът на страница 204 може да бъде развит с изясняване на въпроса - коя взаимност е достатъчна за прилагането на чл.757 ТЗ – договорната или фактическата - от гледна точка на науката за международното частно право.

3.4.1. При обсъждане на понятието „значително имущество“ (с.205) може да бъде успешно използвано и развито становището на проф. Иван Владимиров – *вж. Владимиров, И. Търговско право. Осмо издание, С., 2011, с. 628.*

3.5. Сравнителният анализ между оздравителния план и плана за стабилизация (специално с.61) може да бъде допълнен с отчитане на обстоятелството, че и при двете производства е

допустимо проявлението на института на десезирането на длъжника, който до 1 юли 2017 г. намираше приложение само в производството по несъстоятелност. Решителен аргумент в тази посока може да бъде извлечен от чл.776, ал.3 ТЗ. Съгласно посочената разпоредба, когато констатира, че с действията си търговецът може да застраши интересите на кредиторите, съдът може да ограничи или да лиши търговеца от правото да управлява и да се разпорежда с имуществото си и да предостави това право на довереното лице.

Отчитам сложността на проблематиката, предмет на дисертационното изследване, както различните, понякога напълно изключващи се становища в изследваната област на правното познание.

Общата ми оценка за дисертационния труд е положителна. От съдържанието му се утвърдяват научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Докторантът показва, че притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способност за самостоятелни научни изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на тема „ПРАВНА ПРИРОДА НА ОЗДРАВИТЕЛНИЯ ПЛАН НА ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ“ отговаря на нормативните изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, с оглед на което препоръчвам на Емил Йорданов Радев да се даде образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление: 3.6. Право, Гражданско и семейно право: 05.05.08.

Варна, 16.08.17

Изготвил становището

/доц. Грозданов/